

ORDONANȚA nr. 43 din 30 ianuarie 2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național*) - Republicare

▶(la data 17-nov-2010 a se vedea referințe de aplicare din Procedura din 2010)

CAPITOLUL I: Dispoziții generale

Art. 1

Prezenta ordonanță reglementează regimul juridic general al descoperirilor și al cercetării arheologice, precum și protejarea patrimoniului arheologic, parte a patrimoniului cultural național.

Art. 2

(1) În înțelesul prezentei ordonanțe:

a) regimul juridic general al descoperirilor și al cercetării arheologice cuprinde ansamblul de măsuri juridice, administrative, financiar-fiscale și tehnice menite să asigure prospectarea, identificarea, decopertarea, inventarierea, conservarea și restaurarea, asigurarea pazei, întreținerea și punerea în valoare a bunurilor arheologice, precum și a terenurilor în care se găsesc acestea, în vederea cercetării sau, după caz, clasării acestora ca bunuri culturale mobile ori ca monumente istorice;

b) patrimoniul arheologic reprezintă ansamblul bunurilor arheologice care este format din:

1. siturile arheologice înscrise în Repertoriul arheologic național, cu excepția celor distruse ori dispărute, și siturile clasate în Lista monumentelor istorice, situate suprateran, subteran sau subacvatic, ce cuprind vestigii arheologice: așezări, necropole, structuri, construcții, grupuri de clădiri, precum și terenurile cu potențial arheologic reperat, definite conform legii;

2. bunurile mobile, obiectele sau urmele manifestărilor umane, împreună cu terenul în care acestea au fost descoperite;

c) prin cercetare arheologică se înțelege ansamblul de măsuri având caracter științific și tehnic, menite să asigure prospectarea, identificarea, decopertarea prin săpături arheologice, investigarea, recoltarea, înregistrarea și valorificarea științifică, inclusiv publicarea, patrimoniului arheologic;

d) cercetările arheologice sistematice sunt cercetările de întindere și durată, executate conform unui proiect de cercetare multianual;

e) cercetările arheologice preventive sunt:

1. determinate de lucrările de construire, modificare, extindere sau reparare privind căi de comunicație, dotări tehnico-edilitare, inclusiv subterane și subacvatice, excavări, exploatarea de cariere, construcția de rețele magistrale, amenajări pentru îmbunătățiri funciare, rețele de telecomunicații, amplasarea de relee și antene de telecomunicații, lucrări de cercetare și de prospectare a terenurilor - foraje și excavări - necesare în vederea efectuării studiilor geotehnice, amplasarea balastierelor și a sondelor de gaze și petrol, precum și orice alte lucrări care afectează suprafața solului și subsolul, în zonele cu patrimoniu arheologic reperat, indiferent dacă se execută în intravilanul sau extravilanul localităților și indiferent de forma de proprietate a terenului;

2. întreprinse în zonele cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat, precum și cele care sunt determinate de lucrările de restaurare parțială sau totală a monumentelor istorice, desfășurate potrivit legislației în vigoare privitoare la protejarea monumentelor istorice;

f) prin descoperire arheologică se înțelege evidențierea, prin intermediul săpăturilor arheologice, a vestigiilor, obiectelor și urmelor manifestărilor umane, care constituie mărturiile ale epocilor și civilizațiilor dispărute;

g) prin descoperire arheologică întâmplătoare se înțelege evidențierea de bunuri de patrimoniu arheologic ca urmare a acțiunii factorilor naturali sau a acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică atestată;

h) prin zonă cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat se înțelege terenul în care, ca urmare a cercetării arheologice, au fost descoperite bunuri din categoria celor prevăzute la lit. b);

i) prin sit arheologic declarat zonă de interes național se înțelege zona de interes arheologic prioritar care se instituie asupra teritoriului ce cuprinde siturile arheologice ale căror cercetare științifică, protejare și punere în valoare sunt de importanță excepțională pentru istoria și cultura națională, prin mărturiile materiale, bunurile mobile sau imobile care fac parte ori sunt propuse să facă parte din categoria Tezaur al patrimoniului cultural național mobil sau, după caz, din categoria monumentelor istorice aflate în Lista patrimoniului mondial;

j) prin zonă cu patrimoniu arheologic reperat se înțelege terenul delimitat conform legii, în care urmează să se efectueze cercetări arheologice pe baza informațiilor sau a studiilor științifice care atestă existența subterană ori subacvatică de bunuri de patrimoniu arheologic, susceptibile să facă parte din patrimoniul cultural național; până la finalizarea cercetării arheologice și luarea măsurilor corespunzătoare de protecție și punere în valoare a descoperirilor arheologice, zonele de protecție a siturilor arheologice sau istorice, instituite conform legii, sunt totodată și zone cu potențial arheologic reperat;

k) prin zonă cu potențial arheologic evidențiat întâmplător se înțelege terenul în care existența bunurilor de patrimoniu arheologic s-a evidențiat, în mod neprevăzut, ca urmare a:

1. acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică atestată, cum ar fi: lucrări de construcții, lucrări de prospecțiuni geologice, inclusiv teledetecție, lucrări agricole, precum și alte tipuri de lucrări și cercetări efectuate subteran sau subacvatic;

2. acțiunilor factorilor naturali, cum ar fi: seisme, alunecări de teren, inundații, eroziunea solului și altele, și în cazul cărora este necesară o cercetare arheologică în vederea înregistrării și valorificării științifice a acestora.

(2) Cercetările arheologice preventive sunt parte componentă a strategiilor de dezvoltare durabilă, economico-socială, turistică, urbanistică și de amenajare a teritoriului, la nivel național și local.

(3) Normele privind procedurile și standardele arheologice se instituie prin ordin al ministrului culturii și cultelor în conformitate cu prevederile prezentei ordonanțe și se aplică tuturor tipurilor de cercetări arheologice.

(4) Toate etapele cercetării arheologice sunt parte integrantă a activității de cercetare științifică, așa cum este definită de legislația în domeniu.

(5) Toate etapele cercetării arheologice, constând în inventariere, diagnostic, săpătură, supravegere și intervenții asupra materialului arheologic, vor fi întreprinse folosindu-se toate acele metode, tehnici și practici specifice, considerate necesare pentru a obține maximum de informații referitoare la patrimoniul arheologic din zona cercetată.

(6) Toate etapele cercetării arheologice se realizează numai pe baza unui proiect aprobat de Comisia Națională de Arheologie și se vor finaliza prin rapoarte ce cuprind datele esențiale pentru justificarea metodei și tehnicilor folosite, a resurselor utilizate, precum și a concluziilor la care s-a ajuns.

(7) Etapele de diagnostic, săpătură sau supraveghere arheologică pot fi necesare în următoarele cazuri:

- a) punerea în practică a unui proiect de cercetare arheologică sistematică;
- b) ca parte a unui studiu de impact asupra mediului, în condițiile prevăzute de legislația privind protecția mediului;
- c) ca urmare a unei preconizate intervenții asupra solului, care poate reprezenta o amenințare pentru potențialul arheologic al unei zone delimitate sau al unui sit arheologic;
- d) ca parte a fazelor de realizare și avizare a documentațiilor urbanistice, în cadrul legal stabilit de documentațiile de urbanism naționale, regionale, locale și/sau în stadiul elaborării acestora;
- e) ca urmare a unor procese naturale care pun în evidență bunuri de patrimoniu arheologic;
- f) ca urmare a unor acțiuni umane, altele decât cercetarea arheologică, și a lucrărilor prevăzute la art. 6;
- g) în cazul elaborării de planuri investiționale și de dezvoltare inițiate la nivel privat, local, regional, național sau internațional.

(8) Etapele cercetării arheologice pot fi inițiate sau desfășurate ca urmare a cererii unei persoane fizice ori juridice de drept public sau privat.

(9) Cercetarea arheologică prealabilă este obligatorie în toate cazurile de emitere a acordurilor de mediu pentru zone cu patrimoniu arheologic, constituind unica modalitate de identificare, descriere și evaluare a efectelor directe și indirecte ale proiectelor investiționale asupra patrimoniului arheologic.

(10) Emiterea acordului de mediu se face numai după emiterea avizului Ministerului Culturii și Cultelor, pentru aplicarea principiului conservării integrate.

(11) Costurile cercetărilor arheologice necesare acordului de mediu sunt în sarcina titularului de investiție.

(12) Evaluarea rezultatelor cercetării arheologice, concretizată în raportul arheologic elaborat conform standardelor în vigoare, stă la baza stabilirii statutului juridic de protejare a descoperirilor arheologice sau, după caz, a descărcării de sarcină arheologică a zonei.

(13) Zona cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător se delimitează în jurul locului descoperirii arheologice întâmplătoare, după caz, astfel:

- a) pe toată suprafața terenului care face obiectul autorizării de construire;
- b) pe o rază de 50 de metri față de locul descoperirii, în cazul în care descoperirea s-a făcut ca urmare a lucrărilor agricole sau a altor lucrări care nu au nevoie de autorizație de construire;
- c) pe toată suprafața terenului afectat de acțiunea factorilor naturali.

CAPITOLUL II: Protejarea patrimoniului arheologic

Art. 3

(1) Statul garantează și asigură protejarea patrimoniului arheologic în condițiile stabilite prin prezenta ordonanță.

(2) Ministerul Culturii și Cultelor este autoritatea administrației publice centrale de specialitate care răspunde de elaborarea strategiilor și normelor specifice de cercetare în vederea protejării patrimoniului arheologic și care urmărește aplicarea acestora.

(3) Cercetarea arheologică se realizează, în condițiile prezentei ordonanțe, de către personalul de specialitate atestat și înregistrat în Registrul arheologilor, conform prevederilor Regulamentului săpăturilor arheologice din România, precum și cu respectarea normelor privind standardele și procedurile arheologice și în acord cu principiile Codului deontologic al arheologilor din România.

(4) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, instituțiile de specialitate subordonate acestora și autoritățile administrației publice locale colaborează și răspund, conform legii, de activitatea de protejare a patrimoniului arheologic.

Art. 4

(1) Bunurile de patrimoniu arheologic sunt parte integrantă a patrimoniului cultural național și pot fi clasate și protejate drept bunuri de patrimoniu cultural național mobil, drept situri arheologice sau ca monumente istorice, conform legii.

(2) Descoperirile de vestigii arheologice sau de bunuri mobile din categoria celor care fac obiectul clasării în patrimoniul cultural național mobil, realizate ca urmare a cercetărilor arheologice, se anunță de către titularul autorizației de cercetare a serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, în termen de 72 de ore.

(3) Bunurile mobile, descoperite în condițiile prevăzute la alin. (2), revin de drept instituțiilor participante la cercetare, conform protocolului încheiat între părți și conform standardelor și procedurilor arheologice.

(4) Descoperirile arheologice întâmplătoare se anunță, în termen de cel mult 72 de ore, primarului unității administrativ-teritoriale de către persoana descoperitoare, proprietarul ori titularul dreptului de administrare a terenului în cauză.

Art. 5

(1) Prin protejarea bunurilor de patrimoniu arheologic și a terenurilor din zonele definite la art. 2 alin. (1) lit. j) și k) se înțelege adoptarea măsurilor științifice, administrative și tehnice care urmăresc păstrarea vestigiilor descoperite întâmplător sau ca urmare a cercetării arheologice până la clasarea bunurilor respective ori până la finalizarea cercetării arheologice, prin instituirea de obligații în sarcina proprietarilor, administratorilor sau titularilor de alte drepturi reale asupra terenurilor care conțin ori au conținut bunurile de patrimoniu arheologic respective, precum și prin reglementarea sau interzicerea oricăror activități umane, inclusiv a celor autorizate anterior.

(2) Descărcarea de sarcină arheologică este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniul arheologic poate fi redat activităților umane curente.

(3) Certificatul de descărcare de sarcină arheologică reprezintă actul administrativ emis în condițiile prezentei ordonanțe, prin care se anulează regimul de protecție instituit anterior asupra terenului în care a fost evidențiat patrimoniul arheologic.

(4) Regimul de protecție a zonelor cu potențial arheologic cunoscut și cercetat este reglementat de legislația în vigoare privitoare la protejarea monumentelor istorice și a bunurilor mobile care fac parte din patrimoniul cultural național.

(5) Certificatul de descărcare de sarcină arheologică, prevăzut la alin. (3), este emis de serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, cu obligația acestora de înștiințare a direcției de specialitate din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor, în termen de 10 zile.

(6) Cercetările arheologice preventive și supravegherea arheologică sunt obligatorii în cadrul proiectelor de restaurare; supravegherea arheologică este inclusă în devizul constructorului, urmând ca decontarea să se realizeze pe baza raportului de cercetare întocmit de arheolog.

(7) Zonele cu patrimoniu arheologic reperat, delimitate și instituite conform legii, beneficiază de protecția acordată

zonelor protejate, precum și de măsurile specifice de protecție prevăzute de prezenta ordonanță.

(8) În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător și delimitat conform prevederilor art. 2 alin. (1) lit. k) se instituie, din momentul descoperirii de bunuri arheologice, pentru o perioadă ce nu poate depăși 12 luni, regimul de protecție pentru bunurile arheologice și zonele cu potențial arheologic, în vederea cercetării și stabilirii regimului de protejare.

(9) Cercetările arheologice se efectuează numai pe baza autorizației emise de Ministerul Culturii și Cultelor și în conformitate cu aceasta, în condițiile prezentei ordonanțe.

(10) Persoanele fizice și juridice care dețin și/sau comercializează detectoare de metale sunt obligate să obțină în prealabil autorizația inspectoratului de poliție al județului respectiv, a Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, în a căror rază teritorială își au domiciliul sau, după caz, sediul, și să se înregistreze la aceste autorități.

(11) Prevederile alin. (10) nu se aplică unităților și formațiunilor Ministerului Apărării, Ministerului Administrației și Internelor, Serviciului Român de Informații și ale Serviciului de Protecție și Pază.

(12) În vederea deținerii detectoarelor de metale de către personalul de specialitate atestat și înscris în Registrul arheologilor, acesta are obligația ca, înainte de a obține autorizația prevăzută la alin. (10), să obțină avizul prealabil emis de Ministerul Culturii și Cultelor.

(13) Accesul cu detectoare de metal și utilizarea lor în situri arheologice, în zonele de interes arheologic prioritar și în toate zonele cu patrimoniu arheologic reperat sunt permise numai pe baza autorizării prealabile emise de Ministerul Culturii și Cultelor.

(14) Până la descărcarea de sarcină arheologică terenul care face obiectul cercetării este protejat ca sit arheologic, conform legii.

(15) Autorizarea lucrărilor de construire sau de desființare din zonele cu patrimoniu arheologic se aprobă numai pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor.

(16) În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător, în condițiile prevederilor alin. (8), până la descărcarea de sarcină arheologică, autorizarea de construire se suspendă sau, după caz, primarul unității administrativ-teritoriale dispune întreruperea oricărei alte activități, în conformitate cu avizul serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, și se instituie regimul de supraveghere sau săpătură arheologică.

(17) În cazul proiectelor de infrastructură de transport de interes național, Certificatul de descărcare de sarcină arheologică se va emite pentru fiecare parte din teren care poate fi redată activităților umane curente.

▶(la data 04-feb-2007 Art. 5 din capitolul II completat de Art. I, punctul 1. din Ordonanta 13/2007)

(18) Emiterea unui răspuns cu privire la solicitarea eliberării unui certificat de descărcare de sarcină arheologică trebuie să se realizeze în termen de cel mult 12 luni de la expirarea termenului prevăzut la alin. (8).

▶(la data 01-feb-2014 Art. 5, alin. (17) din capitolul II completat de Art. 88, punctul 1. din titlul II din Legea 187/2012)

Art. 6

(1) Pentru efectuarea săpăturilor impuse de cercetările arheologice se folosește și personal necalificat, angajat prin convenție încheiată între instituția angajatoare și lucrători, în condițiile prezentei ordonanțe.

(2) Convențiile prevăzute la alin. (1) se pot încheia pentru o durată de cel mult 180 de zile, pentru desfășurarea unor activități sezoniere cu program de lucru prelungit; condițiile și metodologia încheierii acestor convenții se stabilesc prin ordin al ministrului culturii și cultelor, care va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii de aprobare a prezentei ordonanțe.

(3) Instituțiile organizatoare pot folosi și alți specialiști pentru efectuarea de cercetări, studii sau alte lucrări, care își vor desfășura activitatea pe bază de contract încheiat în condițiile Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare; contractul conține clauze cu privire la termenul de predare a raportului de cercetare, precum și cu privire la cesionarea dreptului de autor asupra rezultatelor științifice ale cercetării, studiului sau lucrării efectuate.

(4) Contravaloarea serviciilor și activităților prestate potrivit alin. (1) și (3) se stabilește prin negociere directă între părți; pentru aceasta se calculează impozitul și contribuția la asigurările de sănătate, potrivit legii.

(5) În vederea emiterii certificatului prevăzut la art. 5 alin. (5), pentru siturile aflate în zone de interes arheologic prioritar, siturile clasate în grupa A din Lista Monumentelor Istorice și pentru toate investițiile, cu excepția locuințelor particulare aflate în alte zone, rapoartele de cercetare se trimit spre aprobare Comisiei Naționale de Arheologie.

(6) Certificatele de descărcare de sarcină arheologică emise în lipsa aprobării Comisiei Naționale de Arheologie sunt nule de drept.

Art. 7

În cazul lucrărilor prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. e), persoanele fizice sau juridice, de drept public ori privat, precum și ordonatorii principali de credite ai autorităților și instituțiilor publice au obligația să finanțeze:

a) stabilirea, prin studii de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri;

b) activitatea de supraveghere arheologică, pe întreaga durată a lucrărilor, având drept scop protejarea patrimoniului arheologic și a descoperirilor arheologice întâmplătoare;

c) orice modificări ale proiectului, necesare pentru protejarea descoperirilor arheologice.

Art. 8

(1) Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și oficiile din subordinea sa au obligația să includă zonele de patrimoniu arheologic reperat, pe baza Repertoriului arheologic național, în planurile cadastrale și în hărțile topografice; lista cuprinzând aceste zone se preia de la serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor.

(2) Zonele cu patrimoniu arheologic reperat, înregistrate în Repertoriul arheologic național, se includ în cadastrul de specialitate al zonelor protejate naturale și construite.

(3) Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și oficiile din subordinea sa au obligația să furnizeze la cerere, cu titlu gratuit, pe orice tip de suport, documentele necesare Ministerului Culturii și Cultelor și serviciilor sale deconcentrate, pentru realizarea Listei monumentelor istorice și a Repertoriului arheologic național.

Art. 9

(1) Proprietarii și titularii dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra terenurilor în care se află situri

arheologice și celor pe care au fost instituite zone cu patrimoniu arheologic reperat au obligația de a permite accesul personalului autorizat, în condițiile prezentei ordonanțe, în vederea cercetării și protejării patrimoniului arheologic, precum și asigurării măsurilor de protecție și pază a bunurilor de patrimoniu.

(2) Proprietarii sau arendașii de terenuri, persoane fizice sau juridice de drept privat, sunt îndreptățiți la plata unor despăgubiri pentru veniturile agricole nerealizate pe terenurile care fac obiectul săpăturilor arheologice pentru perioada în care se desfășoară acestea, în cuantumurile și în condițiile stabilite prin metodologia aprobată prin hotărâre a Guvernului.

(3) Despăgubirea pentru venitul agricol nerealizat se plătește persoanei îndreptățite de către finanțatorul săpăturii arheologice, în termen de 60 de zile de la data începerii cercetării.

(4) Aducerea terenului la condiția sa inițială revine finanțatorului cercetării arheologice.

Art. 10

Bunurile mobile rezultate în urma descoperirilor arheologice întâmplătoare vor fi predate de către descoperitor, în termen de maximum 72 de ore, serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor.

Art. 11

Proprietarii terenurilor sunt scutiți de plata impozitului pe terenul agricol pentru suprafețele afectate de cercetările arheologice, pe întreaga durată a efectuării acestora.

CAPITOLUL III: Instituții și organisme de specialitate cu atribuții în domeniul protejării patrimoniului arheologic

Art. 12

În domeniul protejării patrimoniului arheologic Ministerul Culturii și Cultelor îndeplinește, direct sau prin instituțiile sale subordonate, următoarele atribuții:

a) asigură aplicarea strategiei naționale, elaborarea normelor și metodologiilor specifice și urmărește respectarea prevederilor legale din domeniu;

b) asigură îndeplinirea angajamentelor referitoare la protecția patrimoniului arheologic la care România este parte, asumate prin convențiile internaționale referitoare la protecția patrimoniului arheologic la care România este parte;

c) reprezintă statul în relația cu proprietarii imobilelor, terenurilor sau ai construcțiilor din zonele cu patrimoniu arheologic și din zonele în care se evidențiază descoperiri arheologice;

d) eliberează autorizația de săpătură arheologică sistematică, prin compartimentul său de specialitate, în urma consultării Comisiei Naționale de Arheologie;

e) eliberează autorizațiile de diagnostic, săpătură arheologică preventivă și supraveghere arheologică, prin compartimentul său de specialitate, în condițiile prezentei ordonanțe;

f) actualizează standardele și procedurile arheologice și urmărește respectarea acestora și a Regulamentului săpăturilor arheologice din România;

g) instituie, prin ordin al ministrului culturii și cultelor, modelele ștampilelor, ale cererilor de autorizație, ale autorizațiilor, certificatelor, avizelor și fișelor tehnice necesare cercetării arheologice;

h) elaborează metodologia de planificare, executare și control privind săpăturile preventive, care se aprobă prin ordin al ministrului culturii și cultelor;

i) elaborează metodologia de selectare a proiectelor arheologice în vederea finanțării;

j) stabilește un sistem de norme, pe baza căruia se realizează devizele estimative și un model de contract pentru fiecare tip de cercetare arheologică, ce se aprobă prin ordin al ministrului culturii și cultelor;

k) administrează baza de date care alcătuiește Repertoriul arheologic național;

l) administrează baza de date cuprinzând Registrul arheologilor și asigură actualizarea acestuia;

m) finanțează sau cofinanțează, împreună cu autoritățile și instituțiile publice, cu persoanele fizice ori juridice de drept privat interesate, cercetarea patrimoniului arheologic, conform strategiei proprii în acest domeniu;

n) asigură editarea și publicarea anuală de către Comisia Națională de Arheologie a Cronicii cercetărilor arheologice, precum și a altor publicații de specialitate;

o) organizează și finanțează anual sesiunea națională de rapoarte arheologice.

Art. 13

Serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor îndeplinesc, în domeniul protejării patrimoniului arheologic, următoarele atribuții:

a) urmăresc respectarea autorizației de săpătură arheologică, a Regulamentului săpăturilor arheologice și a standardelor și procedurilor arheologice în unitatea administrativ-teritorială de competență;

b) avizează, pe baza referatelor de specialitate, lucrările ce urmează să fie efectuate în zonele cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător;

c) asigură supravegherea de specialitate a lucrărilor la care au fost consemnate descoperiri arheologice întâmplătoare, declanșând, după caz, procedurile de clasare prevăzute de lege;

d) emit Certificatul de descărcare de sarcină arheologică, conform prevederilor prezentei ordonanțe;

e) anunță poliția și jandarmeria cu privire la fiecare descoperire întâmplătoare, așa cum este ea definită în prezenta ordonanță, în vederea organizării pazei și/sau a supravegherii zonei respective.

Art. 14

(1) Comisia Națională de Arheologie funcționează ca organism științific de specialitate, fără personalitate juridică, cu rol consultativ în domeniul patrimoniului arheologic, pe lângă Ministerul Culturii și Cultelor.

(2) Comisia Națională de Arheologie este formată din specialiști în domeniu, care își desfășoară activitatea în institutele de profil arheologic, muzee, precum și în alte instituții.

(3) Comisia Națională de Arheologie propune aprobarea, prin ordin al ministrului culturii și cultelor, a programelor naționale de cercetare, a metodologiilor, a normativelor și a reglementărilor tehnico-științifice din domeniul cercetării arheologice.

(4) Comisia Națională de Arheologie are 21 de membri și funcționează în conformitate cu regulamentul său de organizare și funcționare, aprobat prin ordin al ministrului culturii și cultelor.

(5) Funcționarea Comisiei Naționale de Arheologie este asigurată de Ministerul Culturii și Cultelor.

(6) Secretarul Comisiei Naționale de Arheologie este numit prin ordin al ministrului culturii și cultelor din cadrul compartimentului de specialitate din structura Ministerului Culturii și Cultelor.

Art. 15

(1) Componenta nominală a Comisiei Naționale de Arheologie este aprobată prin ordin al ministrului culturii și cultelor, dintre specialiștii în domeniu, propuși în conformitate cu prevederile prezentului articol.

(2) Membrii Comisiei Naționale de Arheologie au un mandat de 2 ani, care poate fi reînnoit consecutiv o singură dată, și sunt propuși conform metodologiei stabilite prin ordin al ministrului culturii și patrimoniului național, de către:

- a)** Comisia Națională de Arheologie;
- b)** Academia Română, prin institutele sale de specialitate;
- c)** facultățile și institutele de cercetare de specialitate din domeniul învățământului;
- d)** Ministerul Culturii și Patrimoniului Național;
- e)** muzeele și asociațiile profesionale în domeniu, conform metodologiei stabilite prin ordin al ministrului culturii și patrimoniului național.

►(la data 15-feb-2011 Art. 15, alin. (2) din capitolul III modificat de Art. IV, punctul 1. din Ordonanta urgenta 12/2011)

(3) Președintele Comisiei Naționale de Arheologie este numit prin ordin al ministrului culturii și patrimoniului național pentru un mandat de 2 ani.

►(la data 15-feb-2011 Art. 15, alin. (3) din capitolul III modificat de Art. IV, punctul 1. din Ordonanta urgenta 12/2011)

(4) Ministrul culturii și cultelor aprobă prin ordin propunerea Comisiei Naționale de Arheologie cu privire la președintele acesteia sau o poate respinge, motivat, o singură dată. Dacă prin votul a două treimi din numărul membrilor săi Comisia Națională de Arheologie își menține propunerea inițială, ministrul culturii și cultelor are obligația să o aprobe prin ordin. Dacă nu sunt întrunite cele două treimi, ministrul culturii și cultelor solicită Comisiei Naționale de Arheologie o nouă propunere.

Art. 16

Comisia Națională de Arheologie are următoarele atribuții:

- a)** elaborează strategia națională în domeniul cercetării arheologice;
- b)** propune avizarea planului anual al cercetărilor arheologice sistematice din România;
- c)** propune avizarea proiectelor de cercetare arheologică;
- d)** propune avizarea normelor și metodologiilor din domeniul cercetării arheologice;
- e)** elaborează metodologia de atestare a instituțiilor care au dreptul de a efectua cercetări arheologice, în vederea evitării oricărui conflict de interese;
- f)** elaborează și actualizează Regulamentul săpăturilor arheologice;
- g)** analizează solicitările cu privire la eliberarea autorizațiilor de săpături arheologice sistematice, indiferent de sursa lor de finanțare;
- h)** elaborează metodologia de clasare a siturilor arheologice în Lista monumentelor istorice, care se aprobă prin ordin al ministrului culturii și cultelor;
- i)** propune clasarea siturilor arheologice;
- j)** stabilește criteriile și avizează atestarea specialiștilor și experților din domeniul cercetării arheologice, înscrși în Registrul arheologilor;
- k)** propune avizarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului, care cuprind situri arheologice clasate în categoria A a Listei monumentelor istorice sau zone cu patrimoniu arheologic reperat;
- l)** propune avizarea studiilor de fundamentare pentru definirea, instituirea și delimitarea zonelor protejate care cuprind patrimoniul arheologic;
- m)** formulează prioritățile cercetării arheologice în vederea alocării sumelor necesare de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Culturii și Cultelor, conform criteriilor stabilite prin ordin al ministrului culturii și cultelor;
- n)** propune Ministerului Culturii și Cultelor sau autorităților administrației publice locale achiziționarea de terenuri cu bunuri de patrimoniu arheologic;
- o)** analizează contestațiile din domeniul său de competență;
- p)** propune avizarea programelor de pregătire a specialiștilor și a planurilor de specializare în domeniul cercetării arheologice;
- r)** reprezintă România în cadrul organismelor internaționale de specialitate similare;
- s)** propune avizarea proiectelor cercetărilor arheologice efectuate de misiunile arheologice române pe teritoriul altor state, precum și protocoalele de colaborare cu parteneri străini privind cercetări arheologice din România;
- ș)** propune actualizarea Listei cuprinzând siturile arheologice de interes prioritar;
- t)** îndeplinește și alte atribuții din domeniu, în condițiile legii.

Art. 17

(1) Repertoriul arheologic național este administrat de Ministerul Culturii și Cultelor, potrivit regulamentului aprobat prin ordin al ministrului culturii și cultelor.

(2) Institutul Național al Patrimoniului asigură administrarea bazelor de date privind inventarierea informatizată a patrimoniului arheologic, prin Repertoriul arheologic național.

►(la data 15-feb-2011 Art. 17, alin. (2) din capitolul III modificat de Art. IV, punctul 2. din Ordonanta urgenta 12/2011)

(3) Toate drepturile asupra datelor privind patrimoniul arheologic aparțin de drept Ministerului Culturii și Cultelor, care reglementează modul lor de utilizare.

(4) Repertoriul arheologic național cuprinde date științifice, cartografice, topografice, imagini, planuri, precum și orice alte informații privitoare la:

- a)** zonele cu potențial arheologic cunoscut și cercetat, zonele cu potențial arheologic cunoscut și necercetat, precum și zonele al căror potențial arheologic devine cunoscut întâmplător sau ca urmare a cercetărilor arheologice preventive;
- b)** monumentele, ansamblurile și siturile istorice în care s-au efectuat sau sunt în curs de desfășurare cercetări arheologice;
- c)** informații științifice privind bunurile mobile descoperite în zonele sau la monumentele istorice prevăzute la lit. a) și b);
- d)** situri arheologice distruse sau dispărute.

Art. 18

Monumentele, ansamblurile și siturile arheologice clasate în Lista monumentelor istorice, în grupa A sau B, se înscriu și în Repertoriul arheologic național.

CAPITOLUL IV: Atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul patrimoniului arheologic

Art. 19

În vederea protejării patrimoniului arheologic și a respectării prevederilor legale în acest domeniu autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții:

- a)** cooperează cu organismele și instituțiile publice cu responsabilități în domeniul protejării patrimoniului arheologic pentru punerea în aplicare și respectarea măsurilor și deciziilor acestora;
- b)** asigură protejarea patrimoniului arheologic rezultat ca urmare a cercetărilor arheologice sistematice sau preventive și a descoperirilor arheologice întâmplătoare, aflate în domeniul public ori privat al unităților administrativ-teritoriale respective, alocând resurse financiare în acest scop;
- c)** pot colabora cu persoane fizice sau juridice de drept public ori privat pentru finanțarea cercetării și punerea în valoare a descoperirilor arheologice;
- d)** finanțează cercetarea arheologică în vederea descărcării de sarcină arheologică a terenurilor pe care se efectuează lucrări publice pentru care sunt ordonatori principali de credite, prevăzând distinct sumele necesare în acest scop, potrivit prevederilor prezentei ordonanțe;
- e)** cuprind în programele de dezvoltare economico-socială și urbanistică, respectiv de amenajare a teritoriului, obiective specifice privind protejarea patrimoniului arheologic;
- f)** aprobă documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, în conformitate cu avizele de specialitate ale Ministerului Culturii și Cultelor, și elaborează sau modifică astfel de documentații în scopul stabilirii de măsuri de protejare a patrimoniului arheologic evidențiat întâmplător ori ca urmare a cercetărilor arheologice preventive, potrivit legii;
- g)** eliberează autorizația de construire și desființare numai pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor, pentru lucrări în zone cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat, descoperit întâmplător sau de interes arheologic prioritar;
- h)** colaborează cu serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, transmitând acestora informații actualizate cu privire la cererile de autorizare de construire în zonele de patrimoniu arheologic reperat;
- i)** precizează în certificatul de urbanism regimul imobilelor aflate în zone cu patrimoniu arheologic reperat;
- j)** iau măsurile administrative corespunzătoare și notifică proprietarilor și titularilor de drepturi reale asupra imobilelor obligațiile ce le revin pentru prevenirea degradării descoperirilor arheologice întâmplătoare.

Art. 20

În domeniul protejării patrimoniului arheologic aflat în teritoriul său administrativ de competență, primarul are următoarele atribuții specifice:

- a)** dispune suspendarea autorizației de construire și oprirea oricăror lucrări de construire sau de desființare de construcții, în situația descoperirii de vestigii arheologice ori de alte bunuri pentru care s-a declanșat procedura de clasare, anunțând în cel mai scurt timp serviciul public deconcentrat al Ministerului Culturii și Cultelor și organizează paza descoperirilor arheologice întâmplătoare;
- b)** eliberează autorizația de construire sau de desființare, numai pe baza și în conformitate cu prevederile avizului Ministerului Culturii și Cultelor, pentru lucrările din zonele cu patrimoniu arheologic reperat, precum și pentru lucrările din zonele cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător;
- c)** asigură paza și protecția descoperirilor arheologice aflate în proprietate publică, apărute ca urmare a cercetărilor sistematice sau preventive, semnalând de urgență serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor orice nerespectare a legii.

CAPITOLUL V: Zone de interes arheologic prioritar

Art. 21

- (1)** Dezvoltarea durabilă a zonelor de interes arheologic prioritar este obiectiv de interes național; protejarea și punerea în valoare a patrimoniului arheologic din aceste zone sunt, în condițiile legii, cauză de utilitate publică.
- (2)** Finanțarea cercetării arheologice, a conservării, restaurării și punerii în valoare a siturilor din zonele de interes arheologic prioritar se face de la bugetul de stat prin bugetul alocat Ministerului Culturii și Cultelor.
- (3)** Cheltuielile necesare în vederea elaborării planurilor de management, a cercetărilor arheologice, conservării, restaurării și punerii în valoare a siturilor din zonele de interes arheologic prioritar se pot asigura, prin cofinanțare, în condițiile legii, din bugetele autorităților administrației publice locale pe al căror teritoriu se află aceste situri.

Art. 22

- (1)** Autoritățile administrației publice locale pe al căror teritoriu se găsesc zone de interes arheologic prioritar au obligația de a prevedea măsuri administrative și tehnice pentru protejarea patrimoniului arheologic și punerea sa în valoare prin integrarea acestuia în planurile de dezvoltare economică, socială și teritorială a localităților.
- (2)** Autoritățile prevăzute la alin. (1) au obligația să prevadă în bugetele proprii fondurile necesare pentru:
 - a)** elaborarea și, după caz, modificarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului, în vederea protejării și punerii în valoare a patrimoniului arheologic;
 - b)** elaborarea reglementărilor speciale de protecție în zonă;
 - c)** marcarea limitelor zonei de interes arheologic prioritar și informarea publicului cu privire la regimul special de protecție a zonei.
- (3)** Pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin și pentru elaborarea documentațiilor prevăzute la alin. (2) autoritățile administrației publice locale pot beneficia de transferuri cu destinație specială din bugetul de stat, în condițiile legii, precum și de cofinanțare de la bugetul ministerelor implicate.
- (4)** Avizarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului pentru zonele de interes arheologic prioritar se face de către Ministerul Culturii și Cultelor.

Art. 23

- (1)** Proprietarii și titularii dreptului de administrare și ai altor drepturi reale asupra imobilelor din siturile arheologice din zonele de interes arheologic prioritar au obligația de a permite accesul personalului autorizat de Ministerul Culturii și Cultelor în vederea cercetării arheologice și protejării patrimoniului arheologic și de a asigura măsurile de protecție și pază a bunurilor de patrimoniu arheologic, conform legii.
- (2)** Ca urmare a protecției speciale a siturilor arheologice înscrise în Repertoriul arheologic național, în condițiile prevăzute la art. 22, proprietarii sau arendașii, persoane fizice ori juridice de drept privat, sunt îndreptățiți la plata unor

despăgubiri pentru veniturile agricole nerealizate pe terenurile care fac obiectul săpăturilor arheologice pentru perioada în care se desfășoară acestea, în cuantumurile și în condițiile stabilite prin metodologia aprobată prin hotărâre a Guvernului.

(3) Despăgubirea pentru venitul agricol nerealizat se plătește persoanei îndreptățite de către finanțatorul săpăturii arheologice, în termen de 60 de zile de la data începerii cercetării arheologice.

CAPITOLUL VI: Infracțiuni și contravenții

Art. 24

Încălcarea dispozițiilor prezentei ordonanțe atrage, după caz, răspunderea civilă, administrativă, materială, disciplinară, contravențională sau penală.

Art. 25

Efectuarea oricăror lucrări care pot afecta siturile arheologice, în absența certificatului de descărcare de sarcină arheologică, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

▶(la data 01-feb-2014 Art. 25 din capitolul VI modificat de Art. 88, punctul 2. din titlul II din Legea 187/2012)

Art. 26

Accesul cu detectoare de metale sau utilizarea lor în zonele cu patrimoniu arheologic, fără autorizarea prealabilă prevăzută la art. 5 alin. (13), constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

▶(la data 01-feb-2014 Art. 26 din capitolul VI modificat de Art. 88, punctul 3. din titlul II din Legea 187/2012)

Art. 27

(1) Vânzarea sau oferirea spre vânzare a detectoarelor de metale fără autorizația prevăzută la art. 5 alin. (10) constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Detectoarele oferite spre vânzare în condițiile alin. (1) se confiscă.

▶(la data 01-feb-2014 Art. 27 din capitolul VI modificat de Art. 88, punctul 4. din titlul II din Legea 187/2012)

Art. 28

(1) Constituie contravenții următoarele fapte și se sancționează după cum urmează:

a) desfășurarea, fără autorizația emisă în condițiile prezentei ordonanțe, de cercetări arheologice, precum și a oricăror alte activități care afectează integritatea sau pun în pericol conservarea patrimoniului arheologic, cu amendă de la 10.000 lei la 50.000 lei;

b) neanunțarea descoperirilor arheologice prevăzute la art. 4 alin. (2), de către titularul autorizației de cercetare, cu amendă de la 2.500 lei la 10.000 lei;

c) neanunțarea de către persoanele prevăzute la art. 4 alin. (4), în termenul stabilit de prezenta ordonanță, a descoperirilor arheologice întâmplătoare, cu amendă de la 2.000 lei la 50.000 lei și confiscarea bunurilor descoperite;

c¹) nesoluționarea în termenul prevăzut la art. 5 alin. (18) a cererii privind eliberarea certificatului de descărcare de sarcină, dacă nu a fost săvârșită în astfel de condiții încât să constituie, potrivit legii penale, infracțiune, cu amendă de la 2.500 lei la 10.000 lei;

▶(la data 01-feb-2014 Art. 28, alin. (1), litera C. din capitolul VI completat de Art. 88, punctul 5. din titlul II din Legea 187/2012)

d) încălcarea prevederilor art. 7 lit. a) și b), cu amendă de la 25.000 lei la 75.000 lei;

e) nerespectarea avizului Ministerului Culturii și Cultelor sau emiterea autorizației de construire în absența acestui aviz pentru lucrările de construire sau de desființare din zonele cu patrimoniu arheologic reperat, cu amendă de la 10.000 lei la 50.000 lei;

f) neîndeplinirea atribuțiilor prevăzute la art. 13 lit. a) și c), cu amendă de la 2.000 lei la 10.000 lei;

g) deținerea de detectoare de metale, fără autorizația prevăzută la art. 5 alin. (10), cu amendă de la 25.000 lei la 75.000 lei și confiscarea detectoarelor;

h) deținerea de detectoare de metale, fără avizul prevăzut la art. 5 alin. (12), cu amendă de la 25.000 lei la 75.000 lei și confiscarea detectoarelor;

i) încălcarea prevederilor art. 9 alin. (1) și ale art. 23 alin. (1), cu amendă de la 5.000 lei la 25.000 lei.

(2) Cuantumul amenzilor prevăzute la alin. (1) se actualizează prin hotărâre a Guvernului.

Art. 29

(1) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac, după caz, de către:

a) specialiștii serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor;

b) împuterniciții Ministerului Culturii și Cultelor;

c) inspectorii teritoriali ai Inspectoratului de Stat în Construcții;

d) organele de poliție, care au și obligația de a da curs oricăror solicitări în exercitarea atribuțiilor personalului prevăzut la lit. a)-c).

▶(la data 09-oct-2018 Art. 29, alin. (1), litera D. din capitolul VI a se vedea referințe de aplicare din Ordinul 106/2018)

(2) Contravențiile prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. a), b) și i) se constată, iar sancțiunea se aplică de către specialiștii serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, de către primar, respectiv de primarul general al municipiului București, sau de președintele consiliului județean, precum și de către împuterniciții acestora.

(3) Contravenția prevăzută la art. 28 alin. (1) lit. c¹) se constată, iar sancțiunea se aplică de către specialiștii serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, de către împuterniciții Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, de către organele de poliție, de către primar, respectiv de primarul general al municipiului București, sau de președintele consiliului județean, precum și de către împuterniciții acestora.

▶(la data 01-feb-2014 Art. 29, alin. (2) din capitolul VI completat de Art. 88, punctul 6. din titlul II din Legea 187/2012)

Art. 30

Contravențiilor prevăzute la art. 28 le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția prevederilor art. 28 și 29.

Art. 31

[textul din Art. 31 din capitolul VI a fost abrogat la 01-feb-2014 de Art. 88, punctul 7. din titlul II din Legea 187/2012]

Art. 32

(1) Neanunțarea descoperirilor arheologice prilejuite de lucrările de construire ori de desființare constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută la alin. (1), săvârșită din culpă, se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

▶(la data 01-feb-2014 Art. 32 din capitolul VI modificat de Art. 88, punctul 8. din titlul II din Legea 187/2012)

NOTĂ:

1. Reproducem mai jos prevederile art. II și III din Legea nr. 258/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, care nu sunt încorporate în textul republicat al Ordonanței Guvernului nr. 43/2000:

"Art. II

Pentru aplicarea principiului conservării integrate a patrimoniului arheologic și pentru integrarea în politicile naționale și locale de protejare a mediului, Ministerul Culturii și Cultelor elaborează, împreună cu Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor și cu Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Metodologia aprobării cercetărilor arheologice din zonele naturale protejate și parcurile naționale și naturale, care se aprobă prin ordin comun al celor trei miniștri și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. III

Prima listă cuprinzând zonele de interes arheologic prioritar va fi elaborată în cel mult 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi."

*) Republicată în temeiul art. IV din Legea nr. 258/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 12 iulie 2006, dându-se textelor o nouă numerotare.

Ordonanța Guvernului nr. 43/2000, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 378/2001, a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 352 din 26 aprilie 2005.

Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 951 din data de 24 noiembrie 2006